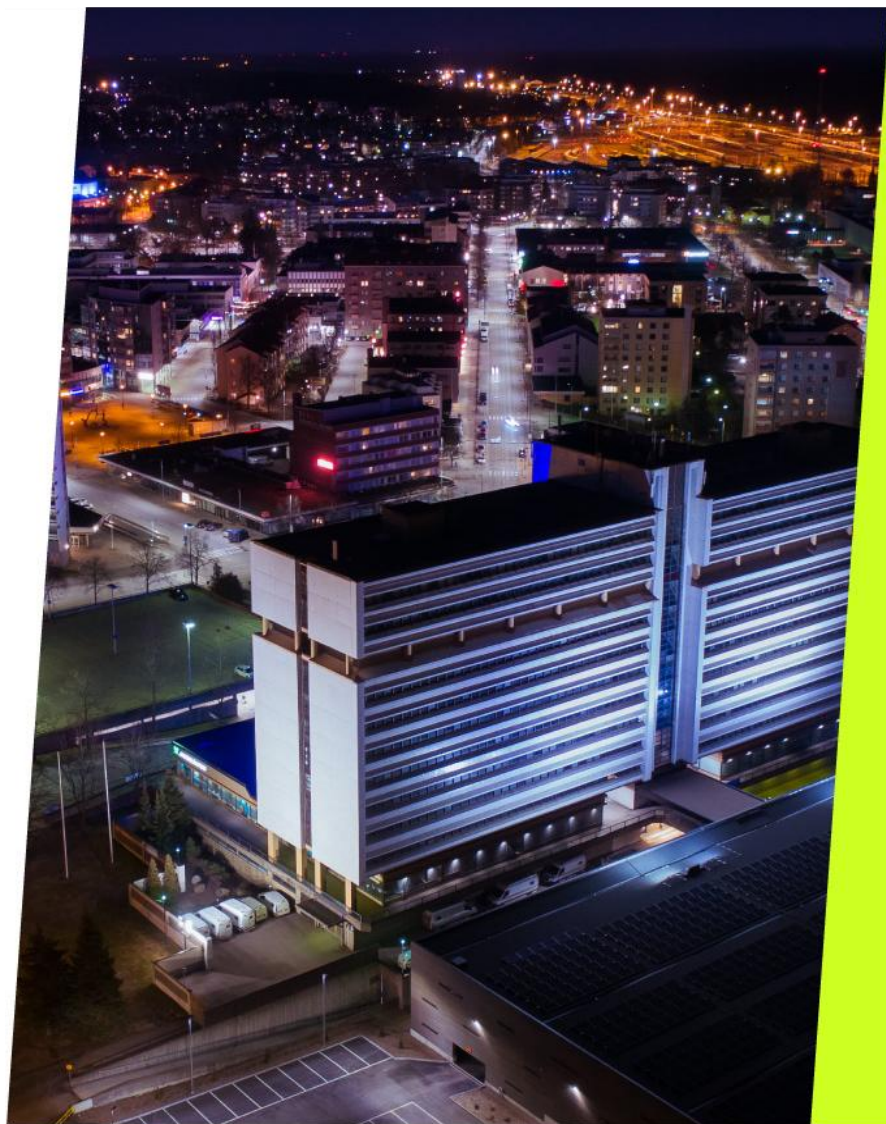

Talousarvio 2027 ja talous- ja henkilöstö- suunnitelma vuosille 2027–2030

Liikunta- ja kulttuurilautakunta

22.09.2026

Liikunta- ja kulttuurilautakunta

Toimiala Sivistys

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan alaiset palvelut ovat liikunta sekä kulttuuri ja vapaa sivistystyö. Palvelussa tuotetaan kuntalaisten hyvinvointia ja kehittymistä edistäviä palveluja. Palveluilla on omat sisäiset johtamisrakenteet. Toimialatasolla strategiatyötä ja tavoitteiden toteutumista koordinoidaan sivistyksen johtoryhmässä.

Liikunta- ja kulttuurilautakunta päättää talousarvion puitteissa annettavan palvelun laajuudesta ja tavoitteista. Palvelut toteuttavat erityisesti strategian tavoitteita elinvoimaa osaamisesta ja hyvinvointia asukkaille.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on edistää kuntalaisten liikuntaa, terveyttä ja hyvinvointia järjestämällä monipuolisia ja saavutettavia liikuntapalveluja sekä tukemalla liikuntaseurojen ja muiden toimijoiden toimintaa. Liikuntapalvelut vastaavat liikuntapaikkojen kehittämisestä, käytöstä ja ylläpidosta yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa. Tavoitteena on turvata tasa-arvoiset ja turvalliset mahdollisuudet liikkumiseen eri puolilla kaupunkia sekä lisätä kaikenikäisten liikunta-aktiivisuutta ja tukea toimintakykyä. Keskeisiä tehtäviä ovat lasten ja nuorten liikunnan edistäminen, liikkumaan aktivointi, liikuntaneuvonta, uimaopetus, ikääntyneiden toimintakyvyn tukeminen ja seurayhteistyö. Toiminnassa huomioidaan Suomi liikkeelle -ohjelman tavoitteet ja Liikuntaohjelman 2023–2032 linjaukset. Liikuntapalveluilla on keskeinen rooli kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä HYTE-tavoitteiden saavuttamisessa.

Kulttuuripalveluiden ja vapaan sivistystyön perustehtävä on tukea asiakkaiden omaehtoisen itsensä kehittämisen, virkistämisen ja yhteisöllisyyden tarpeita sekä vahvistaa kouvolaisten ja Kouvolan identiteettiä. Tehtäviin kuuluvat myös kulttuuriperinnön ylläpitäminen, elinvoiman ja hyvinvoinnin edistäminen kulttuurin ja taiteen avulla. Kulttuuripalveluissa tarjotaan myös tiloja eri asiakasryhmille kirjastoissa ja kulttuuritaloissa. Palveluita ovat kirjasto, kulttuuritalot, museot, ja yleinen kulttuuritoiminta (kulttuurikasvatus ja -tapahtumat, taidelaitos - ja muu kulttuuriyhteistyö) sekä kansalaisopisto.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2027–2030

Sivistyksen toiminnan painopisteet ja kehittäminen lähtevät kaupungin strategian painopisteestä lapset ja nuoret sekä tavoitteista osaamisesta elinvoimaa ja hyvinvointia asukkaille. Toimialan johtoryhmän yhteisen keskustelun ja työpajan pohjalta sivistyksen vuosittaisiksi vuodelle 2027 on nostettu samat vuosittaiset molempiin lautakuntiin. Lautakunnan sitovat vuosittaiset tavoitteet ovat: 1. Lasten ja nuorten osaamis pohjaa sekä jatko-opintovalmiuksia on vahvistettu. 2. Lasten ja nuorten hyvinvointi, osallisuus ja onnistuneet nivelvaiheet ovat vahvistuneet. 3. Sivistyksen talous on tasapainossa.

Liikunnan palvelussa tavoitteena on vahvistaa liikunnan roolia osana kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja aktiivista arkea. Toimintaa suunnataan erityisesti ennaltaehkäisevään työhön, lasten ja nuorten liikuntaan, ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämiseen sekä matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksien lisäämiseen. Liikuntaohjelman 2023–2032 tavoitteiden toimeenpanoa jatketaan talousarvion ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Kouvolassa jatketaan liikuntapalveluiden ja perusopetuksen yhteistyötä lasten ja nuorten liikuttamisessa pilottikouluissa Koulu PT-hankkeen ja Harrastamisen Kouvolan mallin avulla.

Liikkumaan aktivointia ja liikuntaneuvonnan palveluita kohdennetaan eri ikäryhmille. Tavoitteena on tukea kuntalaisten fyysistä kuntoa, toimintakykyä ja terveellisiä elämäntapoja sekä ennaltaehkäistä toimintakyvyn heikkenemistä. Liikuntaneuvontaa toteutetaan osana alueellista elintapaneuvontaa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. KouluPt-toiminta on integroitu osaksi

liikuntaneuvontaa. Liikuntaryhmätoiminnalla tuetaan erityisesti aikuisten ja ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämistä. Uimaopetuksessa painopiste on varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen lasten ja nuorten uimataidon vahvistamisessa. Tavoitteena on parantaa kouvolaisten lasten uimataitoa ja samalla edistää turvallista liikkumista vedessä. Uimaopetuksen järjestämistä ja palveluprosesseja kehitetään muuttuvassa palveluverkossa.

Liikuntapaikkojen käyttöä ja tilavarausta tarkastellaan kokonaisuutena palveluverkon muuttuessa. Muutokset vaikuttavat tilojen käyttöön, vuorojen jakamiseen, asiakaspalveluun ja liikuntapalveluiden talouteen. Tavoitteena on tehostaa tilojen käyttöä, turvata mahdollisimman laaja liikuntatoiminta ja kohdentaa käytettävissä olevat resurssit tarkoituksenmukaisesti.

Liikuntaolosuhteiden ja palveluverkon kehittäminen jatkuu vuonna 2027. Uuden monitoimiareenan rakennustyöt ovat käynnissä ja uuden uimahallin käyttöönotto on tavoitteena toukokuussa 2027. Lähiliikuntapaikkoja, ulkoliikunta-alueita, ulkoilureittejä ja muita liikuntapaikkoja kehitetään investioitiohjelman mukaisesti. Samalla tarkastellaan liikuntapaikkaverkon kokonaisuutta ja pitkän aikavälin palvelutarvetta, mukaan lukien jäähallit, uimahallit ja muut liikuntapaikat.

Palveluilta vaaditaan vuodelle 2027 lisäsopeutusta 100 000 euroa, mikä on liikunnan osalta tarkoitus tehdä liikuntapaikkasopimuksen sisältöä karsimalla, jäähallin vuokrasopimusta tarkistamalla ja ostomenojen vähentämisellä. Vuosien 2028–2030 osalta sopeuttaminen tehdään liikunnan palveluverkkomuutosten, henkilöstön eläköitymisen hyödyntämisen ja toimintojen tehostamisen kautta.

Liikuntapaikkojen korjausvelan hallinta on keskeinen kehittämiskohde. Vuosittain hyväksyttävän perusparannusinvestioitiohjelman mukaisesti toteutetaan liikuntapaikkojen, urheilukeskusten, ulkoilureittien ja uimarantojen perusparannuksia yhteistyössä tilapalveluiden sekä tekniikan ja ympäristötoimialan kanssa. Ennakoivalla kunnossapidolla ja oikea-aikaisilla investoinneilla pyritään ehkäisemään korjausvelan kasvua, parantamaan turvallisuutta ja varmistamaan liikuntapaikkojen käytettävyyttä.

Kulttuuripalvelujen kehittämistä jatketaan hyväksytyn kulttuuriohjelman 2023–2032 mukaisesti. Vuonna 2027 sivistyksen palvelujen tavoitteiksi nostetaan lasten ja nuorten perustaitojen vahvistaminen sekä tasapainoinen talous ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen. Kulttuurin ja vapaan sivistystyön palveluissa seurataan näiden toteutumista esim. Lukutaito-ohjelman toteutumisen, palveluverkkopäätösten toimeenpanojen ja tuottojen lisäämisen seurannan kautta. Toimieliimien välisenä siirtona esitetään Kouvolaan teatterin sekä Kymi Sinfonietan omistajaohjauksen sekä avustussopimuksia vastaavien summien siirtämistä liikunta- ja kulttuurilautakunnan vastuulta kaupunginhallituksen elinvoimapaikojen kehittämispalveluihin. Euromääräinen vaikutus vuodelle 2027 yhteensä 1,7 milj. euroa. Palveluilta vaaditaan vuodelle 2027 lisäsopeutusta 100 000 euroa. Kulttuurin osuuden osalta esitetään sopeutusta Pohjois-Kymen musiikkiopiston toiminta-avustukseen ja Uuno Klami sävellyskilpailuavustukseen. Muu osuus kertyy eri kustannuspaikkojen palveluostojen, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintojen vähentämisestä sekä tuottojen lisäämisestä. Vuosien 2028–2030 osalta sopeuttaminen tehdään kirjaston palveluverkkomuutosten, henkilöstön eläköitymisen hyödyntämisen ja toimintojen tehostamisen kautta.

Kirjastotoiminnan painopisteenä on lukutaidon lisääminen. Lukutaidon valtava merkitys on korostunut myös valtakunnallisesti. Opetushallitus myönsi Kouvolaan jatkorahoitusta vuodelle 2027 lukutaito-ohjelman tekemiseen ja jalkauttamiseen. Lasten, nuorten ja perheiden osalta lasten riittävän lukutaitotyön turvaaminen vaatii taloudellista resurssointia niin ammattitaitoiseen kirjastohenkilöstöön kuin monipuoliseen ja vaihtuvaan ja kaikkien lasten ja nuorten saavutettavissa olevaan kirjakokoelmaan. Pääkirjaston peruskorjaus ja uudistaminen on siirtymässä huonon taloustilanteen takia eteenpäin noin kolmella vuodella. Hankkeen tavoitteena oleva monitoimijainen, yhteisöllisyttä ja elinvoimaa lisäävä tilaratkaisu kuitenkin säilyy. Pääkirjastoon on suunniteltu kirjastopalveluiden lisäksi yhteisötilaa ja nuorisopalveluiden tilaa. Kouvolaan kaupunki teetti keväällä 2026 kirjaston palveluja koskevan palveluverkkoselvityksen. Kirjastopalvelujen tulevaisuus riippuu tähän liittyvistä päätöksistä.

Museo toteuttaa liikunta- ja kulttuurilautakunnassa 22.1.2025 hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa vuosille 2025–2029. Vuonna 2027 vietetään taidemuseon 40-vuotisjuhlaa. Syksyllä taidemuseossa avautuu juhlanäyttely, joka on koottu Villikan taidekokoelmasta osallistavien menetelmin. Syksyllä

julkaistaan myös Villikan kokoelmaa esittelevä julkaisu. Kaupunginmuseon Muuttuva kaupunkimme -näyttelyä uudistetaan alkuvuodesta. Kaupunginmuseon seuraavan näyttelyn avautuminen siirretään vuodelle 2028 resurssisyistä. Kaupunginmuseon näyttelykonsepti uudistetaan. Kouluyhteistyössä pääpaino on 2- ja 7- luokkalaisissa. Museon kokoelmien saavutettavuutta ja käytettävyyttä lisätään jatkamalla kokoelmien digitointia ja julkaisemalla aineistoja Finnassa. Museossa panostetaan tulojen kasvuun. Kokoelmienhoitoa vaikeuttaa säilytystilat, jotka eivät vastaa laadultaan kokoelmien säilytystiloille asetettuja vaatimuksia, ja joissa työskentely on hankalaa. Museokokoelmien kokonaisvaltainen säilytystilaratkaisu on tehtävä lähivuosina.

Kulttuuritalojen roolia ja kehittämistä tarkastellaan kokonaisuutena. Erilaisilla tilaratkaisuilla on vaikutusta mm. ravintolapalveluihin ja yrittäjyyden mahdollistamiseen. Tavoitteena on pitää talojen toiminta aktiivisena markkinoinnin ja uusien käyttäjien kautta. Kuusankoskitalon ja Kouvolatalon palvelut mahdollistavat kaupungin muiden kulttuuripalvelujen tuottamisen sekä tarjoavat mm. kaupungissa toimiville oppilaitoksille esiintymispaikkoja. Kokoushuoneita on siirtynyt kansalaisopiston ja musiikkiopiston käyttöön. Nuorisopalvelut ovat siirtyneet Kuusankoskitalolle teatterin entisiin tiloihin. Oheistilojen vähentyminen voi hankaloittaa isojen tapahtumien saamista taloihin.

Yleisessä kulttuuritoiminnassa kulttuurin tapahtumatuotannossa ja kulttuurikasvatuksessa pyritään osaltaan vastaamaan kulttuuriohjelman toiveisiin. Tapahtumien kehitystyössä pyritään panostamaan entistä enemmän matalan kynnyksen maksuttomiin tai edullisiin tapahtumiin. Tarjontaa halutaan suunnata kaikenikäisille mutta erityisenä keskipisteenä ovat lapset, nuoret ja lapsiperheet. Kulttuuritapahtumia rahoitetaan keskeiseltä osin myös avustusten kautta, mikä osaltaan tuo toimintaan epävarmuutta. Muutokset henkilöstöresursseissa tulevat vaikuttamaan yleiseen kulttuuritoimintaan ja ne arvioidaan erikseen.

Kouvolan kansalaisopiston toiminta on joustavaa, paikallisiin sivistystarpeisiin sekä kaupungin sisäisiin tarpeisiin vastaavaa. Eri ikäisille eri puolilla kaupunkia sekä verkossa järjestettävät kurssit tarjoavat mahdollisuuden jatkuvaan oppimiseen ja kulttuurin harrastamiseen. Toimintaa ohjaavat toimintasuunnitelma 2026–2027 sekä kehittämissuunnitelma 2026–2029. Osaamisperusteisesti kuvattujen kurssien määrää lisätään, jotta kurssilaiset voivat halutessaan saada opintosuorituksensa Koski-tietovarantoon ja näin paremmin kurssilaisten hyödynnettäväksi. Suomen kielen ja kotoutumista edistävää koulutusta kehitetään ja kurssitarjonnan suunnittelussa ja markkinoinnissa huomioidaan paremmin opiston palveluista hyötyvät uudet potentiaaliset asiakasryhmät kuten kv-opiskelijat ja maahanmuuttajat. Avoimen yliopiston opinnot pidetään osana kurssitarjontaa. Opisto järjestää lisääntyvässä määrin maahan muuttaneille suunnattua koulutusta yhteistyössä työvoimapalveluiden kanssa.

Kouvolan kansalaisopisto järjestää erityisesti lapsille ja nuorille suunnattua taiteen perusopetusta (tpo) yleisen oppimäärän mukaan viidessä taideaineessa. Taiteen perusopetuksen lakiuudistus on meneillään ja lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027. Paikallisten opetussuunnitelmien työstäminen alkaa valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden valmistuttua. Lakimuutokseen valmistaudutaan selvittämällä lakimuutoksen vaikutuksia ja lisäämällä yhteistyötä alueen muiden taiteen perusopetusta tarjoavien oppilaitosten kanssa. Kansalaisopistotoiminnan tunnettuuden lisääminen, sekä yhteistyö ja verkostoituminen (mm. muut oppilaitokset ja kolmas sektori) ovat jatkuvan kehittämisen kohteena. Opetusta siirretään Kuusankoskella kaupungin omiin tiloihin. Toimintaa kehitetään kustannustehokkuuden ja asiakassegmentoinnin näkökulmasta Kestävä opistotalous –hankkeessa 2026–2027.

Henkilöstötarpeeseen (määrä ja rakenne) vaikuttavat tekijät ja henkilöstöön kohdistuvat muutostarpeet

Tulevaisuuden henkilöstötarvetta pienentää palvelutarpeiden supistuminen väestön vähentyessä. Palveluverkkojen tiivistäminen vähentää määrällisesti henkilöstöä. Myös toimintojen uudelleen järjestelyt vaikuttavat henkilöstön määrään. Aukioloaikojen supistamiset ja omatoimipalvelu ratkaisut vaikuttavat samoin henkilöstötarpeeseen.

Liikuntapalveluissa etenkin hallinnon henkilöstöresurssit ovat jo nykyisellään pienet suhteessa tehtävien ja vastuiden määrään, joka voi heikentää palvelujen järjestämistä, kehittämistä ja esihenkilötyötä sekä lisätä henkilöstön kuormitusta. Työntekijöille tulee mahdollistaa joustavat työjärjestelyt

tilanteen mukaan, mutta niiden vaikutukset koko työyhteisön tai muiden työntekijöiden kuormitukseen on arvioitava. Henkilöstöresurssien riittävyys tulee turvata, sillä tehtävien täyttämättä jättäminen voi lisätä kuormitusta ja sairauspoissaolojen riskiä. Säästötoimien vaikutukset työhyvinvointiin ja työkykyyn tulee arvioida kokonaisuutena. Uuden uimahallin ja monitoimiareenan valmistuessa henkilöstöresurssit tulee mitoittaa muuttuvien palvelutarpeiden mukaan. Liikkumaan aktivoinnin resurssia tulee kohdentaa erityisesti liikuntaneuvontaan ja erityisliikuntaan, jossa tarvitaan liikunnanohjauksen ammattitaitoa. Palvelujen tuottamisessa voidaan hyödyntää nykyistä enemmän yhteistyötä kolmannen sektorin ja kansalaisopiston kanssa.

Kirjaston henkilöstömitoitus on niukka verrattuna vastaavankokoisiin kuntiin. Resurssi on turvattava siten, että se riittää niin lähikirjastojen aukipitämiseen kuin vauvaperheiden, varhaiskasvatuksen, koululaisten ja opiskelijoiden lukutaitotyöhönkin.

Museon henkilöstömäärä on vertailukuntiin nähden niukka. Erityisesti tämä näkyy asiakaspalvelussa ja yleisötyössä, mutta myös kokoelma- ja näyttelytyössä. Museon näyttelyt ovat avoinna yleisölle ympäri vuoden. Museon avoinnapito on yhden vakituisen työntekijän varassa. Asiakaspalvelun ja henkilöstön sijaisjärjestelyjen turvaamiseksi haetaan yhtä työntekijää avustaviin tehtäviin. Palkkarahat on sisällytetty museon talousarvioon.

Kulttuuritaloilla on käytetty vuosilomien ja isojen tapahtumien aikana on määräaikaista työntekijöillä. Vahtimestaripalvelujen keskittämisellä yhteen yksikköön vuoden 2026 alusta tehostetaan henkilöstöresurssin käyttöä. Vahtimestaritiimissä on tehty perehdytystä siten, että kaupungintalon vahtimestarit tekevät vuoroja myös Kouvolatalossa. Perehdytys jatkuu myös Kuusankoskitalon vuoroissa työskentelyyn. Vahtimestaritiimistä poistuu syksyllä ääni- ja valotekniikan erityisosamista. Mikäli tapahtumataloissa halutaan jatkossakin tarjota asiakkaille ääni- ja valoteknisiä palveluita, on tärkeää, että avoimeksi jäävään tehtävään, saadaan vastaavaa erityisosaaamista.

Yleisen kulttuuritoiminnan resurssi on Kouvolassa vastavankokoisiin kuntiin verraten pieni. Lähtölevaisuudessa toteutuvien eläköitymisten myötä joudutaan arvioimaan, miten kulttuurin palvelut jatkossa järjestetään. Myös kulttuurin viestinnän resursointi tulee ratkaista.

Kansalaisopistolla alati muuttuvassa toimintaympäristössä asiakastarpeeseen vastaavan tarjonnan suunnittelu ja oikea-aikainen viestintä on tärkeää. Koulutussuunnittelija tehtävän vakinaistamisella turvataan koulutussuunnittelun lisäksi opiston toiminnalle elintärkeää markkinointiviestintää, tietojen ja viestintätekniikan koordinoitua ja kouluttamista kansalaisopistolla sekä laajemmin kaupunkiorganisaatiossa mm. digimenterina. Työllisyyspalveluiden kanssa lisääntyneeseen yhteistyöhön mm. Muutosturva 55+ -koulutusten järjestämisessä tarvittava resurssi tulee varmistaa myös jatkossa. Työllisyyspalveluiden kanssa tehtävän yhteistyön laajentuessa 2-vuotta kestävä koulutuspilotin suunnitteluun ja toteuttamiseen tarvitaan henkilöresurssia (2 htv). Lisäksi tällä hetkellä työvoimapaikallisten kansalaisopistolta tilaamaan ja Opin suomea! -S2-koulutukseen tarvitaan määräaikaista resurssia opetukseen (2 htv) ja opiskelijahallintoon (0,2 htv). Vakituisten resurssin käyttötarve arvioidaan hyvissä ajoin ennen koulutuspilotin loppumista.

Keskeiset osaamistarpeet suunnittelukaudella

Liikuntapalveluissa tulee vahvistaa henkilöstön osaamista ja varmistaa ammattitaidon ylläpito muuttuvassa toimintaympäristössä. Uudet kohteet ja muuttuvat suositukset edellyttävät riittävää täydennyskoulutusta.

Kirjastossa korostuu pedagogisen osaamisen tarve. Kansallisen lukutaitostrategian myötä painopiste siirtyy yhä enemmän lukutaidon edistämiseen niin lasten ja nuorten kuin aikuistenkin osalta.

Museossa museoammatillisen osaamisen lisäksi tarvitaan myös erilaista digitalisaatioon ja av-tekniikkaan liittyvää osaamista, erityisesti kulttuuriperinnön esittämistekniikoiden osalta (mm. tekoälysovellukset, 3D-mallinnokset, tekniset laitteet näyttelyissä ja mediateosten asennointi).

Kulttuuritaloilla vahtimestareiden osaamistasot ovat erilaisia. Heidän osaamistaan tulee täydentää mm. asiakaspalvelukoulutuksella. Erityisosaaamista olevien vahtimestareiden tulee jakaa omaa osaamistaan muillekin tiimin jäsenille.

Yleisen kulttuuritoimintaan tulee turvata ammattitaitoiset kulttuurituottajan ja viestinnän resurssit.

Kansalaisopistolla päätoimisen opetushenkilöstön ja määräaikaisten tuntiopettajien osaamistarpeissa painottuu kurssisuunnitteluun ja osaamisperusteisuuteen liittyvä osaaminen. Opistolla järjestettävän maahan muuttaneille suunnatun koulutuksen lisääntyessä osaamista tarvitaan myös S2-koulutusten järjestämiseen. Hallinnon osalta on tarvetta lisätä ymmärrystä talouteen ja asiakas-segmentointiin liittyen. Digitalisaatioon liittyvää osaamista tarvitaan kaikissa tehtävissä. Opetushallituksen rahoittamassa Kestävä opistotalous -hankkeessa 2026–2027 lisätään osaamista näihin liittyen.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan toiminnalliset riskit liittyvät liikunta-, kulttuuri-, kirjasto-, museo- ja tapahtumapalveluiden järjestämiseen, saavutettavuuteen sekä palveluiden vetovoiman ylläpitämiseen muuttuvassa toimintaympäristössä. Palveluilla on merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja kaupungin elinvoiman edistämisessä. Liikunta- ja kulttuurilautakunnan merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Tilojen kunto, infrastruktuuri ja kulttuuriomaisuuden turvaaminen

Liikunta- ja kulttuuritilojen sekä niihin liittyvän infrastruktuurin ikääntyminen, korjausvelka ja kasvavat kunnossapitotarpeet voivat heikentää palveluiden turvallisuutta, käytettävyyttä ja saavutettavuutta. Liikuntapaikkojen, kirjastojen, museoiden, kulttuuritilojen sekä ulkoliikuntaympäristöjen tekniset häiriöt tai turvallisuuspuutteet voivat johtaa käyttörajoituksiin, tilapäisiin sulkemisiin ja kustannusten kasvuun.

Pääkirjaston peruskorjauksen lykkäys eteenpäin aiheuttaa toiminnallisia riskejä tilojen ja niiden käytön osalta.

Museon kokoelmien säilytysolosuhteisiin liittyy edelleen merkittäviä riskejä. Lisäksi digitaalisten kokoelmien pitkäaikaissäilytykseen, tietoturvaan ja varmistukseen liittyvät riskit ovat kasvaneet.

Käyttäjämäärät, osallistuminen ja palveluiden vetovoima

Väestörakenteen muutokset, syntyvyyden lasku, ikääntyminen sekä muuttuvat harrastus- ja kulttuurikäyttäytymisen muodot voivat vaikuttaa liikunta- ja kulttuuripalveluiden käyttöön. Jos palvelut eivät vastaa riittävästi kuntalaisten tarpeita tai niiden tunnettuus jää vähäiseksi, riskinä ovat käyttäjämäärien lasku, heikentynyt vaikuttavuus sekä toiminnan kustannustehokkuuden heikkeneminen.

Erityisenä haasteena on nuorten, työikäisten ja vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittaminen sekä uusien osallistumismuotojen kehittäminen. Myös henkilöstöresurssien rajallisuus voi vaikeuttaa palveluiden kehittämistä, markkinointia ja asiakaslähtöistä toimintaa.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden saavutettavuus

Liikunta- ja kulttuuripalveluiden tasapuolinen saavutettavuus eri puolilla kaupunkia on keskeinen tavoite. Pitkät etäisyydet, puutteelliset liikenneyhteydet, esteettömyyspuutteet tai digitaalisten palvelujen käytön haasteet voivat heikentää kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua palveluihin.

Riskinä on, että osa kuntalaisista jää palveluiden ulkopuolelle esimerkiksi iän, toimintakyvyn, asuinpaikan, taloudellisen tilanteen tai digitaalisten valmiuksien vuoksi. Tämä voi lisätä hyvinvointi- ja terveyseroja sekä vähentää osallisuuden kokemusta. Palveluiden suunnittelussa on varmistettava sekä fyysinen että digitaalinen saavutettavuus.

Kirjaston lukutaitotyön osalta riskinä, on että mikäli henkilöstöä vähennetään, lukutaitoa ei voida tehdä yhdenvertaisesti Kouvolan alueilla. On myös riskinä, että mikäli lukutaitotyöhön ei ole tarpeeksi resursseja, lasten ja nuorten lukutaito jää jälkeen muista alueista.

Talouden tasapaino ja ulkopuolisen rahoituksen saatavuus

Kuntatalouden kiristyminen, kustannustason nousu sekä mahdolliset muutokset valtionavustuksissa ja hankerahoituksessa voivat vaikuttaa palveluiden kehittämismahdollisuuksiin. Riskinä on, että taloudelliset sopeuttamistoimet heikentävät palveluiden laatua, saavutettavuutta tai tarjontaa.

Monien kulttuuri- ja kehittämishankkeiden toteutuminen perustuu osittain ulkopuoliseen rahoitukseen, jonka saatavuuteen liittyy epävarmuutta. Taloudellisten resurssien tehokas kohdentaminen sekä palveluiden vaikuttavuuden arviointi ovat keskeisiä riskienhallinnan näkökulmia.

Tapahtumaturvallisuus, yhteistyökumppanit ja toimintaympäristön häiriöt

Liikunta- ja kulttuuripalveluiden järjestämisessä hyödynnetään laajasti yhdistysten, seurojen, yritysten ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Kumppanuuksiin liittyvät resurssi-, talous- tai henkilöstöhaasteet voivat vaikuttaa palveluiden jatkuvuuteen ja tapahtumien toteuttamiseen.

Lisäksi suurten tapahtumien turvallisuuteen, sääolosuhteisiin, kyberturvallisuuteen sekä mahdollisiin häiriötilanteisiin liittyvät riskit ovat korostuneet. Tapahtumien turvallinen järjestäminen edellyttää ajantasaisia turvallisuus- ja varautumissuunnitelmia sekä toimivaa yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.

Riskienhallinta

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan riskienhallinnassa korostuvat pitkäjänteinen omaisuuden hallinta, palveluverkon tarkoituksenmukainen kehittäminen, kulttuuriomaisuuden turvaaminen sekä palveluiden saavutettavuuden ja vaikuttavuuden seuranta. Riskien hallintaa vahvistetaan ennakoivalla kunnossapidolla, toimivalla kumppanuusyhteistyöllä, talouden suunnitelmallisella seurannalla sekä digitaalisen ja fyysisen turvallisuuden kehittämisellä. Lisäksi kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen ja palveluiden käyttäjälähtöinen kehittäminen tukevat palveluiden vetovoimaa ja yhdenvertaista saavutettavuutta muuttuvassa toimintaympäristössä.

Talous

Liikunta- ja kulttuurilautakunta ulkoinen ilman myyntivoittoja, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	2 998	3 181	3 781	4 086	4 088	4 091
Toimintakulut	-11 671	-11 646	-10 519	-10 737	-10 659	-10 796
Toimintakate	-8 674	-8 465	-6 738	-6 651	-6 571	-6 705
Poistot ja arvonalentumiset	- 356	- 416	- 351	- 356	- 398	- 438

Liikunta- ja kulttuurilautakunta ulkoinen ja sisäinen ilman myynti- voittoja, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	3 540	3 472	4 064	4 369	4 371	4 374
Toimintakulut	-29 546	-27 237	-28 356	-28 848	-29 450	-29 626
Toimintakate	-26 006	-23 765	-24 292	-24 480	-25 078	-25 252
Poistot ja arvonalentumiset	- 356	- 416	- 351	- 356	- 398	- 438

Vuoden 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat keskitetään vuodesta 2026 lähtien elinvoimapaalvelujen henkilöstöyksikköön.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Liikunta- ja kulttuurilautakunta	105,80	109,90	105,50	104,00	104,00	104,00

Toiminnan volyymit

Liikuntapalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Uimahallien kävijämäärä	202 102	120 000	160 000	320 000	350 000	350 000
Kuntosalien kävijämäärä	24 739	12 000	18 000	24 000	24 000	24 000
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	606 573	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Liikunnan ohjauksen kävijämäärä	14 958	10 000	11 000	11 000	11 000	11 000
Liikuntapalvelujen tapahtumien lukumäärä	15	15	15	15	15	15
Uimaopetuksen kävijämäärä		3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Kulttuuripalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kirjastokäynnit	574 358	600 000	600 000	600 000	600 000	530 000
Museoiden kävijämäärä	18 939	18 000	19 000	19 500	20 000	20 000
Kulttuurikasvatuksen kävijämäärä	15 527	15 000	13 000	11 000	10 000	10 000
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä	14 261	15 000	12 000	13 000	14 000	14 000
Kirjaston tapahtumien määrä	287	350	300	300	300	260
Museoiden tapahtumien määrä	159	205	205	210	220	220
Kulttuurikasvatuksen tapahtumien määrä	441	600	500	400	300	300
Kulttuuritapahtumien määrä	20	30	25	30	30	30
Tapahtumatalojen kävijämäärä	77 827	90 000	90 000	95 000	95 000	95 000
Kansalaisopiston kurssilaisten määrä	4 769	4 000	4 200	4 200	4 200	4 200
Kansalaisopiston kurssien määrä	780	600	650	650	650	650
Kansalaisopiston tapahtumat	39	30	30	30	30	30

Vakinaisen henkilöstön nykytila

Vakinaisen henkilöstön lukumäärä	Henkilöstö 1.6.2026	Arvioitu poistuma 6-12/26	Arvioitu poistuma 2027	Arvioitu poistuma 2028	Arvioitu poistuma 2029	Arvioitu poistuma 2030	Poistuma yhteensä	Henkilöstö 31.12.2030
Esihenkilöt	14	0	1	0	2	2	5	9
Muu henkilöstö	86	4	4	1	2	3	14	72
Yhteensä	100	4	5	1	4	5	19	81

Henkilöstö henkilötyövuosina	12/2026	12/2027	12/2028	12/2029	12/2030
Vakinaiset	98,1	100,5	100,5	100,5	100,5
Määräaikaiset	9,8	5,0	3,5	3,5	3,5
Yhteensä	107,9	105,5	104,0	104,0	104,0

Lisäselvitys määräaikaisesta henkilöstöstä (esim. sijaiset, projektihenkilöstö, oppisopimus, pitkäaikaistyöttömän palkkaaminen jne.)

Museolla museon avoinnapidon työntekijän viikkovapaat ja vuosilomat hoidetaan määräaikaisten työntekijöiden voimin. Museon vakituisten henkilökunnan avuksi palkataan eri projekteihin lyhyisiin määräaikaistuuksiin työntekijä.

Liikkumaan aktivoinnin toiminnassa osa-aikaisten työntekijöiden puuttuvaa työpanosta ja toiminnan tarpeita katetaan määräaikaisilla työntekijöillä ja tuntiohjaajilla. Määräaikaista henkilöstöä hyödynnetään myös sairauspoissaolojen aikaisen toiminnan turvaamiseksi. Yksi muissa työtehtävissä toimiva liikunnanohjaaja korvataan määräaikaisella sijaisella, jotta liikuntapalvelujen toiminta ja henkilöstöresurssit voidaan turvata suunnitellusti.

Kirjastossa määräaikaista on lukutaidon edistämisen projekteissa. Lisäksi pitkäaikaistyöttömiä pyritään palkkaamaan avuksi asiakaspalveluun ja järjestelyyn.

Kulttuuritaloilla jo nykyisellä henkilöstöresurssilla toiminnan turvaamiseksi joudutaan käyttämään sijaisia. Mikäli avoimeksi jäävään tehtävään ei saada täyttölupaa, sijais- ja määräaikaisen henkilöstön tarve kasvaa merkittävästi. Tämä lisää kustannuksia, vaikeuttaa työvuorosuunnittelua sekä heikentää mahdollisuuksia vastata asiakkaiden tarvitsemiin ääni- ja valoteknisiin palveluihin.

Kansalaisopistolla eronneen tv-t-opettajan tehtävän päälle 2023 rakennettu koulutussuunnittelijan tehtävää on hoidettu määräaikaisena. Maahanmuuttajakoulutuksen hallintoa ja hankkeita hoitaa määräaikainen projektityöntekijä.

Investoinnit

Kaupungin rakennusten ja rakennelmien perusparannusinvestointeihin (pienininvestoinnit) on suunniteltu käytettäväksi 2,4 milj. euroa. Liikuntapaikkojen osuus summasta on noin 0,5 milj. euroa. Toimialat ovat voineet tehdä ehdotuksia sekä priorisointia kyseisiin investointeihin. Kaupunginhallitus hyväksyy rakennusten ja rakennelmien perusparannusinvestoinnit osana kaupunginhallituksen käyttösuunnitelmaa kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion pohjalta.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2027

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille				
Lasten ja nuorten hyvinvointi, osallisuus ja onnistuneet nivelvaiheet ovat vahvistuneet	Harrastamisen Suomen mallin toteuttaminen	Harrastamisen mallin osallistujien prosentuaalinen osuus oppilaista (%)	18 %	19 %
Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa				
Lasten ja nuorten osaamisopintopohjaa sekä jatko-opintovalmiuksia on vahvistettu	Uimaopetuksen suunnitelman toteuttaminen	6. -luokkalaisten uimataito-prosentti	74 %	80 %
	Kouvolan lukutaito-ohjelman toteuttaminen yhteistyössä kasvatuksen ja opetuksen kanssa.	Monipuolisia lukutaitoja edistävät pedagogiset kohtaamiset alle 18-vuotiaille, koulutusten määrä	429 (12/2025)	450
	Liikunnallisuuden lisääminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa	Monipuolisia lukutaitoja edistävät pedagogiset kohtaamiset alle 18-vuotiaille, osallistujien määrä	8 740 (12/2025)	9 000
Sivistyksen talous on tasapainossa	Palveluverkkopäätösten toimeenpano	Ulkaisen toimintakatteen toteuma%	102,6 % (12/2025)	100 %
	Hankerahoituksen ja avustusten sekä muiden tuottojen lisääminen	Uudistettujen toimintaprosessien määrä	0	5
	Palvelujen toimintaprosessien kehittäminen.			
	Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työkyvyn vahvistaminen			